

sklep splošen, se nanaša tudi na one dolgov, ki odgovarjajo obvezam privilegiranih avstro-ogorskih družb državnih železnic in avstrijskih železnic.

Zavezniki bodo zavzeli enotno stališče napram Turčiji

PARIZ, 14. Zunanjemu ministru je izšel izpis odgovora turške narodne skupščine na mirovne pogoje, določene od zaveznikov v Lausanni. Francoska vlada si ne more ustvariti določene stališča napram nameram Turčije, dokler ne dobi v roke celotnega teksta turških protipredlogov.

Uradni krogi izjavljajo, da se bodo zavezniki skupno dogovorili o enotnem stališču, ki ga morajo zavzeti napram turškim zahtevam. Najbrže se bodo tozadevni pregovori vršili v Londonu. Francijo bosta uradno zastopala g. Bonpard in g. Lacaze.

Francija in Belgija želita, da se sestavi načrt za plačevanje vojne odškodnine. — Znamenja popuščanja ali nesoglasja?

PARIZ, 14. (Matin) poroča iz Bruselja: Po izjavah nekaterih vidnejših oseb iz belgijske prestolnice se da sklepati, da je sedaj jasno, da se bo moral izdelati nov načrt za plačevanje vojne odškodnine. Francija in Belgija se bosta morali dogovoriti in se nato sporazumeti z Anglijo in Italijo. Naši zavezniki — pravi list — morajo sodelovati, a to sodelovanje bo mogoče le tedaj, ko se Nemčija ukloni in predloži nove pogoje, o katerih se bo lahko govorilo. V Parizu in Bruslju se dela. Kar se tiče nas — nadaljuje list — mi smo pripravljani, toda razume se da bi napravili veliko napako, ko bi Nemčiji vrtili že vnaprej naše položaje. Vse, kar lahko rečemo, je to, da se bodo pametne rešitve morale upoštevati, ako se razdejani kraj prizna prednost. V Bruslju izjavljajo, da ruhrska kotlina ne more služiti kot jamstvo, temveč le kot sredstvo za pritisk v vprašanju vojne odškodnine. V slučaju trdovratnega odpora se mora jamstvo za plačilo iskati v soglasju z mirovno pogodbo, namreč z zasedbo levega brega Rena in nekaterih mestišč. Obenem je bilo tudi izraženo upanje, da se bo to zagotovilo z jamstvom v obliki posebne formalne pogodbe z Anglijo. Pončno se javlja, da se bodo v kratkem vršili v Parizu novi francosko-belgijski sestanki.

Anglija

Profitorcoske izjave v angleški zbornici LONDON, 14. Pseščanec Sir Simons je predložil zbornici izjavo, ki je naslovljena proti zasedbi ruhrske kotline, in zahteva, da naj angleška vlada zavzame drugačno stališče od sedanjega negativnega. Nadalje sta v tem smislu govorila tudi socialistični poslanec Thomas in poslanec Mosley Fischer, bivši naučni minister. Sedanje stališče Anglije je branil poslanec Grey. Konečno je bila izjava poslanca Simonsa odbita z 249 glasovi proti 201 glasu.

Nizozemska

Nizozemski glas proti francoskemu režimu na Renu.

AMSTERDAM, 14. Tukajšnji list „Allgemein Handelsblad“ piše: Gospodarsvena vojna med Francijo in Nemčijo povzroča nizozemski plovi veliko škodo. Ladje, ki prihajajo iz Nizozemske in ki so že plačale predpisane pristojbine v nezasedeni Nemčiji, morajo, ko pridejo v zasedeni del, plačati vnovič pristojbino francoskim oblastvom v znesku 10%. Na ta način se je davek podvojil, kar grozi, da bo imelo za posledico popolno ubistvo plovnice na Renu. Dejstvo je, da se je promet z robo, ki gre iz Nemčije ali v Nemčijo, začel izgubljati rodaterske in amaterske luke ter se nagibati k Hamburgu in Bremenju. Jasno je, da imajo Nemci od odredb, katere uničujejo nizozemsko trgovino, znatno korist, kar gotovo ne odgovarja ciljem, ki so si jih postavili Francozi.

Nemčija

Nova nemška nota Franciji

BERLIN, 14. Wolffov tiskovni urad javlja: V not, poslani francoski vladi oblažuje nemška vlada, da je Francija odredila nad mestom Beurom radi umora francoskih vojakov take stroge ukrepe in da se nad nemškimi državljani vrše nebuvene represalije, ko se vendar dosedaj še ne more z gotovostjo trditi, da so umor izvršili ravno Nemci. Vsled teh represalij so postale žrtve popolnoma nedolžne osebe in med temi se nahajajo poltniki, ki niso vedeli o francoskih ukrepih. Kljub vsem naporom nemških policijskih oblastev se dosedaj še ni razjasnil skrivnostni umor in se določeno še ne more na noben način trditi, da so morilci ravno nemški državljani oziroma, da so nemški državljani sodelovali pri umoru.

Francoska oblastva ne morejo dokazati niti nemškimi državnimi niti policijskimi činiteljem, da so kakršni krivi umora. Kar se tiče, pravi nota dalje, represalij, ki jih je zaukazal francoski general, je ta s tem činom vidno prekoratil vse meje zakon in pravice. Nato spominja nota na veliko samovoljno nemškega ljudstva v zasedenem ozemlju, ki mu ni para in katero se kaže v tem, da je ljudstvo vedno bilo popolnoma mirno kljub naraščajoči skrajni razburjenosti nad krvavimi čini francoskih vojakov in nad ponavljajočimi se krutostmi, ki se dnevno dogajajo po obljubenih ulicah ter nad nasilstvi, ki so v škodo deželi sami.

Nota izjavlja dalje, da so nove francoske odredbe take, da se skuša z njimi pahniti nemško ljudstvo, ki bo ostalo končno brez voditeljev in brez vsake opore, v skrajno obup. Razpustitev varnostne policije in odstranitev večjega dela nemških činiteljev, ki so bili na čelu mestnih uprav, bo brezdvomno dovela do nesreč, ki se ne dajo predvidevati. Njih odgovornost naj se nikakor ne nalaga nemški vladi, nemškimi oblastvom ali ljudstvu sploh. Te odgovornosti bo nosila le Francija, ako ne bo v pravem času zajela nesrečni val francoskih vojaških oblastev, ki stavi dan na dan potrpljenje in hladnokrvnost nemškega ljudstva pred nove preizkušnje.

Nemški predlogi za pogajanja poslani v Švico

LONDON, 14. Poročevalec lista „Daily Express“ v Berlinu je izvedel iz dobro poučenih virov, da je bil poslan v Švico nemški odposlanec z načrti o sistemski rešitvi finančnih izvedenci, bo poslan v Pariz. Nemški predlog vsebuje: Odplačilo 2,5 milijard šterlin, od katerih bi dobila Francija polovico. Francija bi morala zagotoviti Nemčiji, da je ne bo Poljska napadla in izprazniti zasedenih ozemelj.

Poročevalec pravi dalje, da je misija nemškega odposlanca strogo tajna, in dodaja, da hoče Nemčija odvrniti vsako odgovornost, v slučaju, da se ji bo grozilo.

Španska

Spopadi med delavci in policijo na Špankem. BARCELONA, 14. Med tem ko so nekateri sindikalisti zapuščali sejo, ki so jo sklicali mižariji v ulico Sv. Pavla je prišlo med policijo in delavci do hudih spopadov. Pri spopadu

Po dveh mesecih zasedbe

Te dni sta pretekla že dva polna meseca, odkar so francosko-belgijske čete zasedle ruhrsko ozemlje. Položaj, ki je nastal takoj po zasedbi med obema nasprotnikoma — Francijo in Nemčijo — se ni izpremenil. Nemčija izraža skozi usta svojega kancelarja, da bo njen odpor trajal, dokler se „ruhrsko prebivalstvo ne osvobodi tujega nasilja“, medtem ko grozi Francija s svoje strani, da bo zasedba trajala, dokler Nemčija ne da zadostnih jamstev, da bo začela končno vendar enkrat vestno izpolnjevati obveze, ki jih je prevzela s podpisom versailleske mirovne pogodbe. Ta napetost dobiva od časa do časa svoj izraz v obliki uradnega prekršanja in celo obrekovanja, ki se vrši med obema vladama potom uradnih in poluradnih not in objav. Francija in Nemčija sicer izjavljata, da sta pripravljene upoštevati vsak pamenten predlog, ki bi mogel služiti kot podlaga za mirno poboljšanje. Toda medtem ko stoji Francija odločno na stališču, da se mora Nemčija ukloniti in ponuditi zaveznikom poravnava, ki bo zanje sprejemljiva, odklanja Nemčija vsako tako rešitev ter kliče in vpije po posredovanju kake tretje države. Ena drugi očitata, da sta prekršili versaillesko mirovno pogodbo: Nemčija s tem, da ni izvršila obvez, ki ji jih nalaga omenjena pogodba, Francija pa zato, ker je ponovno izjavila min. predsednik Bonar Law, globoko prepričana, da je Francija z zasedbo ruhrske kotline napravila veliko napako in da ne bo nikakor dosegla cilja, ki si ga je postavila, stoji kljub temu na stališču, da se ne sme v nobenem slučaju zameriti Franciji s tem, da bi ji ponudila posredovanje, ki ga ne želi in ki bi ga gotovo tolmčila kot prikrito podpiranje nemškega odpora. Velik del angleškega javnega mnenja pa bi bil brez dvoma za takojšnje posredovanje v sedanjem francosko-nemškem sporu, ki povzroča občutno gospodarsko škodo ne samo Nemčiji, temveč tudi Franciji ter postruže splošno vznemirjenje po vsej Evropi. Predvsem so odločni nasprotniki Francije angleški liberalci Lloyd George in Asquithove struje. Lloyd George vodi poleg tega po svojih listih sistematično in srčno protifrancosko gonjo. Za posredovanje je ravnotako angleška delavska stranka, katere poslanci so skušali že parkrat pripraviti Bonar Law-ovo kons. vlado od tega, da bi zapustila svoje dosedanje stališče ravnodušnega čakanja. Kakor se vidi, je torej vsa opozicija angleške zbornice za to, da se Anglija zavzame za čimprejšnjo poravnavo med Nemci in Francozi. Večina pa imajo, kakor znano, konservativci, kateri politiko svojega voditelja vneto in disciplinirano podpirajo.

In vendar ne more biti več dvoma, da dozoreva položaj v ruhrski kotlini vsak dan bolj in bolj za posredovanje. Nemčija, ki je prišla vsled zasedbe tega ozemlja ob najzadnejši vir svojega gospodarskega življenja, čuti sveda kljub vsem nasprotnim zatiranjem — absolutno potrebo po izhodu. Posredovanje Anglije bi bilo zanj takorekro edina rešitev iz zagate. Kar se tiče Nemčije, se torej lahko reče, da jedva čaka hip, ko bi se ji pojavil odrešitelj. Toda posredovanje bo mogoče le tedaj, ko bodo nastale razmere prepričale tudi Francijo, da ni drugega poštenega izhoda iz te zaveze.

Kako pa se razvijajo stvari v tem pogledu? G. A. T. Castiglia je objavil pred kratkim v „Giornale d'Italia“ tozadevno zelo poučen članek na podlagi zanesljivih podatkov, ki pričajo, da povzroča zasedba ruhrske kotline ogromno škodo tudi francoskemu gospodarstvu. Ne da se tajiti, pravi g. Castiglia v tem članku — da zasedba ni prinesla Franciji tistih koristi, ki si jih je obetal Poincaré. Francoski ministrski predsednik, ki je zastopal proti svojem angleškemu tovarišu stališče „plodonosnih jamstev“, je prisiljen sedaj ugovoriti, da so ta jamstva postala vsaj za sedaj popolnoma brezplodna. Francosko javno mnenje, ki ga je en del francoskega časopisa varal, ne ve, kako se je zasedba izšla, in tudi ni poučeno, kako se to pod-

so streljali iz samokresov. Računa se na par desetih ranjenih, od katerih trije hudo. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

Avstrija

Konferenca nasledstvenih držav na Dunaju. DUNAJ, 14. Dne 19. t. m. se sestane na Dunaju konferenca delegatov Avstrije, Čehoslovaške, Jugoslavije, Italije, Romunije, Poljske in Madžarske, na kateri se bo razpravljalo o porazdelitvi dolgov bivše avstro-ogrske monarhije. Jugoslavijo bo na tej konferenci zastopal dr. Miroslav Ploj.

Uporno gibanje v Paragvaju

LONDON, 14. (Times) poroča iz Buenos Aires: Predstraža upornikov iz Paragvaja je pretekli petek zavzela Vilariko, ki jo je že naslednji dan morala zapustiti. V okolici Cas Gueza, ki se nahaja kakih 40 milj severno od Vilarike, se je pojavilo okoli 600 upornikov, ki pa so bili od rednih čet razpršeni.

Obnova Rusije

Pariška revija „L'Europe Nouvelle“ prinaša v odgovor na lastno vprašanje, vodi li današnji položaj Rusije k anarhiji ali obnovi, sledeči odgovor:

„Sovjetska vlada je politično stabilna. Svoje notranje neprijateljstvo je ukrotila ter ji ne preči več nobena organizirana opozicija. Njeno oporo tvori rdeča vojska, ki šteje 800 tisoč mož ter organizacija Gepeu („glavne političeske upravljenosti“), katere je nasledila Čeko („črezvičajno komisijo“).

Diktatura osrednjega odbora komunistične stranke je še vedno enako strastna; nasprotniki režima ne uživajo nobenih svobod in ječe so nabito polne. Volitve se vrše po jacobinskem. Ne glede na znatno porast števil „nestrankarskih“ (zlasti na deželi), vlada budno pazi na to, da tvorijo izvršilne odbore vseh sovjetov samo fanatični in režimu zvesti komunisti. Vse to podpira vsestranski mehanizem ustave.

Tudi v mednarodnem oziru je položaj moskovske vlade čvrst. Vzlic različnim neuspelim konferencam v Genovi, Haagu in Lozani, je sovjetska Rusija prišla v svetovni politični tir.

V gospodarskem pogledu je nova gospodarska politika dosegla odobritev vlade. V pogledu industrije je odgovor na vprašanje glede napredka zelo afirmativen. Industrija se polagoma dviga, trgovina se oživlja. Simptomi obnove so sveda še šibiki. V tem pogledu dela velike ovire zlasti težka industrija. Lenin je to tudi brez strahu povedal z besedami: „Da rešimo Rusijo, nam ne zadostuje samo dobra žetev; vzpostaviti se mora tudi težka industrija. To industrijo mora podpirati tudi država, kajti sicer dočela propademo.“ Rešitev leži torej v pomoči tujega kapitala.

Glede zunanjega izvoza treba ugotoviti, da se izvoz razvija hitreje nego uvoz. V letu 1922. pa ne prekaša 8,8% predvojnega izvoza Rusije.

Načelno obstoji v Rusiji še vedno dr-

žavni monopol glede zunanje trgovine, toda odredbe novejšega datuma znatno ublažujejo strogost starih naredb. Ruski lesni trst je dobil pravico vseh potrebnih nakupov v inozemstvu. Krasni nadaljuje politiko trgovinskih pogodb z evropskimi zapadom. Znatno so napredovala trgovska pogajanja Rusije z Nemčijo, Finsko in Švedsko. Rusija pa se tudi trudi za vzpostavitev odnosov s Francijo ter se resno namerava udeležiti letošnjega velesejma v Lyonu.

V finančnem oziru je položaj Rusije kritičen. Trdnega proračuna za leto 1923. ni mogoče ustanoviti. Rusija si mora zato pomagati s tako zvanim „orientacijskim bužetom“, ki se odmerja tromesečno. Sicer pa je Rusija podvzela najresnejše korake glede štedenja državnih izdatkov in razvoja državnih dohodkov. Država, ki je za časa meščanske vojne morala preskrbovati 35 milijonov ljudi, se je v začetku leta 1922. morala brigati za 6 milijonov, a koncem 1. 1922. se je to število skrčilo na 2,800.000.

Davčni aparat izkazuje šele picle dohodke. Davek znaša danes na glavo komaj 28 kopejk, to je 20 krat manj nego pred vojno. Komisarjat za finance se trudi, da bi zmanjšal emisijo papirnatih rubljev. Inflacija, ki je še do pred kratkim rastla v geometričnem napredku, se že krči. Finančni komisarjat si prizadeva, da čimbolj zmanjša tiskanje bankovcev ter obenem poveča državne normalne dohodke.

Z ozirom na polje elstvo treba konstatirati, da glad popušča. Žetev je bila leta 1922. relativno dobra, toda nezadostna. Dežela trpi na pomanjkanju domačih živali in gospodarskega orodja.

Iz vseh teh podatkov izhaja eno: Rusija se je v političnem oziru ustalila ter polagoma napreduje h gospodarski obnovi. Al vse to se vrši v znamenju neokapitalizma, kajti realen gospodarski preporod Rusije se vrši na podlagi kapitalističnih metod izkoriščanja. Ta ugotovitev pobija vse druge doktrine.

DNEVNE VESTI

Poslanec Suvich o tržaškem vprašanju. Iz Rima poročajo, da je tržaški poslanec Suvich v nekem razgovoru podal nastopne izjave o tržaškem vprašanju. O tem vprašanju se že govori tako, kakor da gre za kronično bolezen, za katero ni zdravila. Če primerjamo njegovo sedanje poslovanje z normalnim, vidimo, da je izpadlo 40%. To bi bil rahel znak anemije. Uverjen je pa, da je to najnižja stopnja in da ne bo več upadalo. Ker nižje bi pomenilo — smrt, razsulo vsega mestnega življenja. Da ne pride od tega, treba hitro kaj storiti. Na pripombo, da je tržaško vprašanje tudi politično, je odgovoril posl. Suvich, da — ne! Ne Trst, ne pokrajina nista politično vprašanje, ki bi moglo povzročiti skrb vladi in državi. Je to le vprašanje, ki se ima uređiti politično v strogem smislu besede, upravno in zakonodajno. V pokrajini ni pravega manjšinskega etniškega vprašanja. Tržaško vprašanje je bistveno gospodarsko vprašanje in kot tako ni le lokalno, ampak državno. Je tu še — vključ vojni — organizacija trgovine, prometa, bank, občil, interesov in klijentele, ki ji Trst načeluje in ki se poje od tur v zaledje in preko morja. Če poprej, ko Trst ni bil še priključen k domovini, je ta podonavsko-tržaško-vzhodni sistem mogočno kazal italijanski značaj tega mesta. Na koncu konca obstoji tržaško vprašanje v tem, da se prav ceni in razume njegovo nalogo. To dejstvo pa ne sme imeti samo abstrakten pomen, ki bi služil le za razprave na neskončnih kongresih, v komisijah in objavah, ki se bavijo s tem predmetom. Marveč se mora praktično izvajati v vrsti odredbe od mednarodnih pogodb do uredbe občil po morju in na suhem, do pristaniške carinarske uredbe in do ukrepov v prilogi industriji in trgovini. To da so določena vprašanja, ki se morejo takoj rešiti. Kakor je že sedaj — recimo — v modi, je tu tudi poslanec Suvich dal prejšnjim vladam brco: očital jim je, da niso imele ne energije, ne avtoritete, da bi se mogle lotiti tega vprašanja. Pač pa stori to sedanja vlada. Hitro pa je dostavil previdno, da naj nikdo ne pričakuje čudežev, ker da se ne more čudežno zdraviti, kar je posledica položaja, ki imajo svoj izvor in vzrok v splošnih razmerah mednarodnega gospodarskega življenja, ali pa v splošnih razmerah notranje krize. Da pa pride do zboljšanja vsaj v omejeni meri, nasvetuje gospod Suvich, naj vlada uvede kratko — poizvedovanje, ki ji poda podlago, da bo mogla presoditi, kaj more storiti nemudoma in kaj se sme zahtevati in kaj ne. In Mussolini je že izrazil svojo voljo za to: hoče rešiti, če je in kjer je možnost za rešitev. Mussolini da je tudi obljubil, da to poizvedbo izvede član vlade Gay. In potem, ko je poslanec Suvich svoje izjave previdno povil v previdne klavzule, je korajžno zagotovil, da tržaško vprašanje reši Mussolini takoj po poizvedbi, ko se iznebi vsega, kar je žal — stvar časa! To je, ko bo tržaško vprašanje zahtevalo le vrsto gotovih ukrepov, ki jih bo mogla vlada nemudoma izvesti. Kamor vidimo, je tudi zaključek izzvenel v previdno klavzulo. Dolgega govora kratki zmisli je: Mussolini ima trdno voljo za rešitev tržaškega vprašanja. In reši ga prav gotovo, kolikor in kadar bo — mogel! Vsekako pa po oni „inchiasta“; prej, ali slej! Če ne bo nekoliko kasno, ker poslanec Suvich je nekaj govoril tudi o — agoniji!

Enake pravice, enake dolžnosti... Izredni upravni pokrajinski svet za Istro je imel dne 3. t. m. v Poreču svojo sejo, na katere dnevnem redu je bilo med drugim imenovanje štirih pokrajinskih svetovalcev in dveh namestnikov za novi pokrajinski upravni odbor pri puljski prefekturi. Slovanski član pokrajinskega sosveta, dr. Vratovič, je v imenu istrskih Slovencev predlagal, naj se v omenjeni upravni odbor imenuje en član in en namestnik Slovan. Sklicoval se je pri tem na novo dobo, ki je nastala pod novo vlado, na potrebo sodelovanja in skupnega dela, da se vzpostavi urejene razmere. Ta opravičena zahteva z naše strani pa je bila bob ob stenno. Za člane odbora in za namestnike so bili imenovani sami Italijani. Tako ostaja več nego polovica istrskega prebivalstva brez svojega zastopnika v odboru, ki bo imel važno besedo pri upravi in določevanju gospodarske in kulturne usode te dežele. Omeniti je treba, da je na pr. sam „Popolo di Trieste“ priznal, da je v Istri 200.000 Slovanov, k temu še pridejo Slovani bistriškega sodnega okraja, in vsa ta ogromna masa bo plačevala velikanske svote deželnih davkov, a čakati bo morala, da ji pade kaka drobtinica od pogrnjenih mize. Pričakujemo sicer, da bo puljski prefekt pravičen, nepristranski uradnik, toda z istrsko italijansko gospodo imamo bridko izkušnje. Da se je Slovenom odredilo zastopstvo pri upravi dežele, to ni zdrava uprava, to ne bo rodilo zadovoljstva; to je vse nekaj drugega nego načelo: enake pravice, enake dolžnosti.

Pristojbina „mrtve roke“ razlagljena na nove pokrajine. Uradni glasnik (Gazzetta ufficiale) št. 45 z dne 23. februarja 1923 je prinesel kr. odlok z dne 11. januarja 1923 št. 155, s katerim so raztegnjeni na anektirane pokrajine predpisi za uterjanje pristojbine na dohodke takozvane „mrtve roke“. Omenjena pristojbina predstavlja nekako spopolnilo davka za prenos lastnine. Med tem, ko navadna premoženja menjajo lastnika od generacije do generacije in pri tem plačajo davek za prehod lastnine, so gotova premoženja, ki so lasti jurističnih oseb in ki nikoli ne menjajo lastnika ali vsaj ostajajo skozi dolge dobe v isti roki ter se odtegnjejo plačilu davka za prehod lastnine. Tako premoženja so z ozirom na plačevanje davka takorekro v mrtvi roki in od tod izvira ime. Gre tu za premoženja pokrajin, občin, dobrodelnih ustanov, verskih zavodov, bratovčin, duhovnih redov, hranilnic in posojilnic, bolnišnic, zastavilnic itd. Dotična premoženja so včasih znatna in je zahteva načelne pravičnosti, da tudi taka premoženja plačujejo davek, kateremu se druga premoženja ne morejo izogniti. V uterjanju davka je razlika. Premoženja, katere se lahko prodajajo ali pa ki s smrtjo lastnika preidejo v druge roke, plačujejo davek od svoje vsakokratne vrednosti. Premoženja mrtve roke ne morejo plačevati takega davka, ker bi to zadelo njihov obstoj, ampak plačujejo pristojbino, katere se izračuna na podlagi dohodkov. O teh dohodkih morajo dati omenjene juristične osebe glasom kr. odloka št. 23 z dne 19. januarja 1922 finančnemu oblastvu izjave vsakih pet let. Celotni prijavljeni dohodek je po odbitku bremen, kakor: davkov, stroškov za upravo in obdelovanje itd., čim preseže letnih 300 lir, predmet pristojbine. Ta pristojbina znaša pri dobrodelnih zavodih 0,75%, pri vseh drugih zavodih pa 6%. K temu pride še 20% povzika za vojne invalide, vdove in sirote. Omeniti je še treba, da se pristojbina računa od 20 do 20 lir in se vsak odloček šteje za 20 lir. Gori omenjene izjave o dohodkih so obvezne dati upravitelji ali zastopniki jurističnih oseb; predložiti se morajo izjave finančnemu uradu, v katerega področje ima juristična oseba svoj glavni sedež, in sicer v mesecu decembru tistega leta, ki pride pred petletjem, na katero se nanaša izjava. Način, kako se ima izvršiti omenjena izja-

Naročajte in širite „EDINOST“

Novi pravilnik ne pozna »eksternistov«, t. j. takih učencev, ki žele polagati zrednostni izpit, ne da bi bili svoje srednješolske študije dovršili kot redni učenci ali privržniki, temveč so si svoje znanje pridobili izven šole. Doslej so taki kandidati morali opraviti najprej t. zv. poprednje izpite iz vseh tistih predmetov, ki se v višjih razredih poučujejo, a niso obenem izpitni predmeti pri maturi, n. pr. verouk, fizika, prirodopis.

Taki »zunanjci« so se na naših srednjih šolah vsako leto priglašali. Odslej pa bodo morali tudi formalno dovršiti osmi, odnosno sedmi razred (na realki), kot privatisti. Izpraševalna komisija je doslej obstojala iz vseh učiteljev najvišjega razreda in ravnatelja zavoda pod predsedstvom pristojnega nadzornika srednjih šol ali njegovega namestnika, ki ga je določil višji šolski svet. Novi »izpitni odbor« pa bodo tvorili razen ministrskega odposlanca kot predsednika in ravnatelja kot podpredsednika tisti učitelji, ki so pri višjem tečajnem izpitu kot izpraševalci zaposleni, ne pa tudi tisti, ki so doslej fungirali le kot prisodniki z glasovalno pravico, n. pr. učitelji verouka, fizike, propedeutike.

Višji tečajni izpit ni javen. Doslej so smeli pri ustni maturi prisostvovati zastopniki oblasti in korporacij, ki so prispevale za vzdrževanje dotičnega zavoda, tudi starši in varhi kandidatov ter sploh abiturientje zavoda.

Po novi ministrski naredbi bodo morali kandidati zasebnih srednjih šol — pri nas prihaja v noštev ženska realna gimnazija (dekliski licej) v Ljubljani in škofijska gimnazija v St. Vidu — višji tečajni izpit polagati pred državno komisijo. Doslej se je matura na teh zavodih vršila pred komisijo domačih učiteljev, seveda pod predsedstvom poverjenika učne oblasti.

To in ono

Babilonski stolp. Babilon je bil največje mesto, kar jih pomni zgodovina človeštva. Nahajal se je v Aziji, pradolomovini nas vseh. Glasoviti babilonski stolp, katerega omenja prva Mojzeseva knjiga, Svetega pisma, pa ni legenda, marveč je bil v resnici zgodovinska zgradba. Raziskovalci zgodovine človeškega rodu se že dolgo trudijo, da bi dognali, kje je stal in kaj ter koliko je od njega ostalo.

Ko so se izkopavali ostanki davne predtisočletne dobe, so kopaci našli tudi na temeljno zidovje babilonskega stolpa. O stolpu so svoje čase že pisali Grki, Rimljani, Arabci in Židje. Prvi piše o njem Herodot okoli leta 460. pred Kristom. Potem se bavi z njim prorok Danijel I. 168. pr. Kr. Znani vojskovođa Aleksander Veliki se je zanimal za to zgodovinsko zgradbo ter začel za svojega bivanja v Babilonu izkopavati ostaline »stolpa zmešnjave«. Pri delu je zaposlil nad 30 tisoč delavcev. Dela ni dovršil, ker ga je prehitela smrt.

Po Kristovem rojstvu je opisal babilonski stolp neki židovski zdravnik iz Sirakuz. Od tega časa dalje so mnogi stoletja zaporedoma razna plemena, bivajoča v obližju nekdanjega Babilona, odnašala kamene babilonskega stolpa ter si iz njega postavljala domove. Na ta način je mnogo dragocenega gradiva izginito za vedno. Sodobni starinoslovci so komajda utegnili odkriti mesto, kjer je stala veličastna zgradba.

Stolpi, slični babilonski zgradbi, so se pred tisočletji nahajali po vsej Babiloniji. Ljudje so jih postavljali na čast bogovom. Babilonski stolp je postavil kralj Nebukadnezar. Gradil ga je celo vrsto let. Pri tem delu so morali pomagati vsi podaniki. Kakor ostali stolpi, ni imel tudi babilonski stolp v notranjosti nobenih prostorov. Le na njegovem krovu je bilo mesto za verske obrede, kamor so imeli pristop samo svečeniki in drugi maziljenci.

Borzna poročila.

Tečaji:

	Trst, 14. marca 1923
Jadranska banka	99
Credit	313
Dalmatija	376
Gorlinskih	1290
Libera Tristina	382
Lloyd	1405
Lussino	635
Martinič	124
Oceania	120
Premuda	347
Trpčevich	281
Ampela	500
Cement Dalmatija	398
Cement Spalato	253

Valuta na tržniškem trgu.

	Trst, 14. marca 1923
avstrijske krome	0,65 — 0,70
avstrijske krome	0,0290 — 0,0310
čehoslovaške krome	62,50 — 62,75
dinarji	21, — — 21,40
leji	9,75 — 10,25
marke	0,10 — 0,1050
dolarji	20,80 — 20,95
francoski franki	126,25 — 126,75
švicarski franki	390, — — 393, —
angleški funti papirnat	98,45 — 98,65

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2. — Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4. — Kdor išče službo, plača polovično ceno.

MEHANIŠKA delavnica Zakovšek L. Milje 205. (Muggia) sprejme učenca iz dobre družine. Pogodba po dogovoru. 383

TRGOVINA s kolonialnim blagom via Commerciale 13, išče učenca. 364

MLADENIČ izučeni išče službe v trgovini jestvin, Via Udine št. 23/III. 385

VRTNICE »Thea«, močne sadike (gr.) roza, rdeče in bele, po L 3. — komad prodaja cvetličar Santo Peteani, Gorica, Via Lunga vzhod od št. 57

STARO ŽELEZO lir 32, kosti lir 30 kupujem. Ulica S. Slataper 20. 387

PRODAJ HISO v Sp. Hudinji št. 52 pri Celju. V hiši je 5 stanovanj, vrt z vodnjakom in posebno drvarnico za 5 strank. Hiša je oddaljena od mesta 1 km, leži ob državni cesti Celje — Maribor. Pojasnila daje Dominik Bezenšek Frankolovo — pri Celju, p. Vojnik. 382

KUPOJEM žaklje vsake vrste. Založa via Solitario 21, Marija Bubnič 365

STAROZNANI SEMENJ sv. Jožefa za živino in kramarsko blago bo v torek, dne 20. marca v Komau. 369

15 LETEN deček bi se rad naučil katerega-koli rokodelstva pri obrtniku, ki bi mu dal stanovanje in hrano. Khrne pri Pučko, Sv. Ivan — Vrdela št. 668, pri Trstu. 372

ENONADSTROPNA hiša z malim zemljiščem, pripravna za gostilno, se prodaja pod ugodnimi pogoji v Sv. Luciji ob Soči št. 14. Natančna pojasnila se dobijo istotam. 373

POSESTVO, oddaljeno 3 km od Ljubljane, prodaja iz prosti roke radi selitve. Posedstvo se nahaja na zelo prometnem kraju, na križišču cest. V hiši se nahaja stara gostilna s trafikom. (Trgovina z mešanim blagom se je pred par leti radi družinskih razmer opustila.) Hiša je tudi pripravna za vsakega obrtnika, ker se tu danes vrši v njej večja obrt. Le resni reflektirani naj se obrnejo direktno na lastnika: Miško Kavčič, Koseze pri Ljubljani. 374

POSTELJE L 90, chiffoniers 220, nočne omarice 50, vzmeti, žimnice iz morske trave in polvolne, popolna soba L 900. — Fonderia 3 375

STANOVANJE obstoječe iz treh sob in kuhinje, z elegantnim pohištvom in malim vrtom, se da v najem. Pojasnila: Carpison 14, Buffet od 1 ure naprej. 377

UGODNA PARIKA. Prodaja univerzalnega stroju priklone vozove različnih velikosti. Posredovalci izključeni. Autosalt, S. Francesco 58. 379

PRODA SE iz proste roke tiskarna združena s knjigarno in upravo časopisov v večjem slovenskem mestu Jul. Krajine pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov pri upravnistvu. 380

POZOR! Krone, korale, zlati, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini groist Belleli Vita, via Madonna 10, L. 32

GLASOVIRJE, harmonije in orgle popravlja in uglašuje Andrej Pečar, Trst, Via Molino a vento št. 5, III. 6

ZLAT, srebrni in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Montecenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 25

PREPARATE za olupljanje kože, za zobe, proti izpadanju las, neskodljive barve za lase ima lekarna v Il. Bistrici. 29/4

KRONE in goldinarje plačujem dve stotinki dražje, nego drugi kupci. Via Ponders št. 6, L. 44

! KDOR HOČE KAJ KUPITI
! KDOR HOČE KAJ PRODATI
! KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD.
! INSERIRAJ V »EDINOSTI«

Kmetijska zadruga v Trstu

Via Raffineria 7 (121)

opozarja svoje cenj. odjemalce na ravno kar dospelu semena po zelo ugodnih cenah: detelja, redkev, krmilna pesa, špinaca. Razpolaga z raznimi travami, vsemi drugimi zelenjadnimi ter cvetličnimi semeni in z mešanico umetnih gnojil za krompir, fižol in grah.

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

Oglasi v »Edinosti«

imajo

najboljši uspeh

Zdravnik

Dr. Franc Gruden
v Postojni

(Kutinova hiša, nasproti lekarne)
ordinira vsak dan od 9 do 12.
Štev. 1961/22.

RAZGLAS.

Županstvo Tolmin daje v znanje, da se obnovijo v Tolminu dovoljeni sejni manufakturnega blaga, drobnarije in raznih gospodarskih potrebščin.

Ti sejni se bodo vršili vsako leto: na dan sv. Jurija, dne 23. aprila; prvo nedeljo po sv. Rešnjem telesu in na dan sv. Matevža, dne 21. septembra. Ako pade sv. Jurij na nedeljo 23. aprila ali sv. Matevž na nedeljo 21. septembra, se vrši sejm drugi dan, t. j. v ponedeljek. Ob enem se daje v znanje, da se vršijo od prvega tekočega meseca marca predpoldne sejni za prodajo mladih prešičev, kakor pred vojnim časom.

TOLMIN, dne 9. marca 1923.
(115) Za župana: J. Mrak.

KONC. ZOBOTEHNIK

R. COVACICH

sprejema zepet od 9—13 in od 15—19

Trst, Via Valdirivo 33

(nasproti kavarne »Roma«)

Ivan Mihelčič

Trst — Via S. Francesco št. 10 — Trst
kupi staro železo, lito železo, medenino, baker in druge kovine kakor tudi stare nerabljive stroje in kotle in jih plačuje po visokih cenah. (39)

Odhodi in prihodi vlakov

JUŽNI KOLEVDOR.

Odhodi.

0.15	(osebni) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
0.40	(ekspresni) Sv. Peter, Postojna, Ljubljana, Carigrad.
5.—	(o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, (brz.) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke. (Ne vozi ob nedeljah).
5.45	(o) Tržič, Gorica, Kormin, Videm (Udine).
6.—	(o) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
6.40	(brz.) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, (brz.) Nabrežina, Opčine, Sežana, Divača, Sv. Peter, Postojna.
10.15	(eks.) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
10.45	(o) Tržič, Gorica, Kormin, Videm (Udine). (Ne vozi ob nedeljah).
11.25	(o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Reka.
12.05	(o) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
16.25	(brz.) Tržič, Gorica, Kormin, Videm (Udine).
16.40	(o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna.
18.—	(o) Tržič, Gorica, Kormin, Videm (Udine) (Ta vlak ima zvezo iz Tržiča v Červinjan in Portogruaro).
18.40	(o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Reka.
19.05	(eks.) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke.
19.45	(brz.) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, (eks.) Benetke, Milan, Pariz.

Prihodi.

0.20	(brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
5.10	(brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
6.05	(o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
7.30	(o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
8.15	(o) iz Portogruara, Červinjana, Tržiča in iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča.
9.35	(brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
10.25	(brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
10.55	(o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča. (Ne vozi ob nedeljah).
12.22	(o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
14.—	(brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
16.05	(brz.) iz Pariza, Milana, Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
16.55	(o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča.
17.50	(o) iz Reke, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
18.30	(o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča in iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča. (Ne vozi ob nedeljah).
20.—	(o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča.
20.45	(eks.) iz Postojne, Sv. Petra.
21.20	(brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
22.55	(o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča.
23.35	(eks.) iz Calais, Pariza, Milana, Benetk.
23.55	(o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.

POSTAJA PRI SV. ANDREJU (državna).

Odhodi.

5.15	(o) v Hrpelje, Kanfanar, Pulo.
5.25	(brzovl.) v Gorico, Dunaj, Monakovo.
5.35	(mešani) v Koper, Poreč.
6.10	(o) v Gorico, Podbrdo.
11.05	(o) v Gorico, Podbrdo.
12.55	(brzovl.) v Hrpelje, Kanfanar, Pulo.
13.—	(meš.) v Koper, Buje, Poreč.
16.30	brz. v Gorico-Podbrdo.
17.25	(o) v Gorico, Podbrdo.
18.—	(o) v Hrpelje, Kanfanar, Pulo.
18.40	(meš.) v Koper, Buje.

Prihodi.

7.30	(meš.) iz Hrpelje.
7.44	(o) iz Gorice.
8.26	(meš.) iz Brij. Kopra.
10.—	(o) iz Pule, Kanfanara, Hrpelje.
12.34	(meš.) iz Poreča, Bui, Kopra.
12.40	brz. iz Podbrda-Gorice.
15.45	(o) iz Podbrda, Gorice.
15.52	(brzovl.) iz Pule, Kanfanara, Hrpelje.
21.15	(o) iz Podbrda, Gorice.
21.35	(meš.) iz Poreča, Bui, Kopra.
22.—	(o) iz Pule, Kanfanara, Hrpelje.
23.46	brz. iz Podbrda-Gorice.

*) Ob nedeljah ne vozi.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrovana zadr. z omejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 3, I.
Obrešuje navadne hranilne vloge po

5%

vloge, vezane na trimesečno odpoved po 5 1/2%, ako znašajo 20-30.000 Lit. po 6%, ako znašajo 30-40.000 po 6 1/2%, ako presegajo 40.000

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune

Posoja hranilne pušice na dom.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega premoženja nad 2300 zadržnikov, vredno nad 50 milijonov lir.

Daje posojila na poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Uradne ure od 8—13.

Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

EGIDIO CICIGOI & Co

— GORICA —

Via Cesare Lombroso 5 (prej via Leonl)

ima vedno v zalogi (154)

nove kočije, koleslje, mesarske vozove (Vagerle), žardinere.

Veliki popusti. Izvršujejo se vsa dela po naročilu.

Steklene šipe

vsake vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. — Postrežba na dom Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3 (Hotel Europa) telefon 44-23. 18

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Franciška Asiškega št. 20

TVRDKA GELOSA BENIAMINO & FIGLI

POHIŠTVO

lastnega izdelka v vsakem slogu. — Velika izbira popolne opreme za hiše, pisarne in gostilne. Brezkonkurenčne cene

Trst — Viale XX. Settembre 35 — Trst (palača Eden)

Telefon 34-34 bis

(87)

Telefon 34-34 bis

JADRANSKA BANKA

CENTRALA TRST

Delniška glavnica L 15.000.000 Rezerve L 5.100.000

Podružnice: Opatija, Zadar, Dunaj.

Afilirani zavodi: Jadranska Banka Beograd in njene podružnice: Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Novisad, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

NEW-YORK: Frank Sakser State Bank
VALPARAISO: Banco Yugoslavo de Chile

Izvršuje vse bančne posle.

PREJEMA VLOGE

na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obreštuje po 3 1/4%. Na odpoved vezane vloge obreštuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes)

Zavodovi uradi v Trstu:

Via Cassa di Risparmio št. 5 — Via S. Nicolò št. 9

Telefon št. 1463, 1793, 2676. Blagajna postuje od 9.30 do 12.30 in od 14.30 do 16.